

APPLE KOMPANIYASINING TEXNOLOGIYA SOHASIDAGI O'RNI VA INNOVATSION FAOLIYATINI STATISTIK BAHOLASH

Shakirova Nigora Ahralovna

Toshkent State university of Economics

PhD, Associate Professor, Department of Economic Statistics

Phone: +99894-364-00-50

E-mail: shakirova0130@gmail.com

Rahmatov Jasurbek Jahongir o'g'li

Toshkent Davlat Iqtisodiyot Universiteti

"Soliqlar va budget hisobi" fakulteti talabasi

Phone: +998911122344

E-mail – jasurbekrahmatov044@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada dunyodagi yetakchi texnologik kompaniyalardan biri bo'lgan Apple Inc. kompaniyasining tashkil topish tarixi, asosiy mahsulotlari, innovatsion yondashuvi hamda global texnologiya bozoridagi o'rni tahlil qilinadi. Shuningdek, Apple kompaniyasining muvaffaqiyat omillari, dizayn va texnologik yechimlar orqali foydalanuvchilar hayotiga ta'siri yoritib beriladi. Maqola texnologiya, innovatsiya va biznes sohalariga qiziquvchi o'quvchilar uchun mo'ljallangan

Kalit so'zlar: Apple Inc., innovatsiya, texnologiya, iPhone, raqamli qurilmalar, ekotizim.

Kirish

Zamonaviy dunyoda axborot texnologiyalari inson hayotining ajralmas qismiga aylangan. Ushbu sohada faoliyat yuritayotgan kompaniyalar orasida Apple Inc. alohida o'rin egallaydi. Apple nafaqat yuqori sifatli texnologik mahsulotlari, balki innovatsion yondashuvi va betakror dizayni bilan ham mashhur. Mazkur maqolada Apple kompaniyasining shakllanish jarayoni, rivojlanish bosqichlari

hamda texnologiya sohasiga qo'shgan hissasi o'rganiladi. Apple Inc. 1976-yilda AQShning Kaliforniya shtatida Stiv Jobs, Stiv Voznyak va Ronald Ueyn tomonidan tashkil etilgan. Dastlab kompaniya shaxsiy kompyuterlar ishlab chiqarishga ixtisoslashgan bo'lib, Apple I va Apple II modellari orqali bozorga kirib kelgan. 1984-yilda Macintosh kompyuterining taqdim etilishi grafik interfeys va sichqoncha orqali boshqaruvni ommalashtirishda muhim qadam bo'ldi. 1990-yillarda kompaniya moliyaviy inqirozga duch kelgan bo'lsa-da, Stiv Jobsning qayta rahbarlikka kelishi Apple'ning yangi bosqichga chiqishiga sabab bo'ldi. iMac, iPod, iPhone va iPad kabi mahsulotlar kompaniyaning global miqyosda muvaffaqiyat qozonishini ta'minladi.

Tahlil va tahlil natijalari

Apple 2009-yildan beri dunyodagi eng yaxshi beshta smartfon sotuvchisi qatoriga kiradi. Sobiq bozor yetakchilari Nokia va RIMning pasayishi bilan Apple va Samsung bozordagi mavqeini kengaytira oldilar. AQSh tomonidan joriy etilgan siyosiy bosim, tariflar va cheklovlar natijasida Xitoy ishlab chiqaruvchisi Huawei yaqinda smartfonlar bozoridagi eng yaxshi beshtalik ro'yxatidan tushib ketdi, Xiaomi, Oppo va Transsion esa o'z o'rnini egalladi

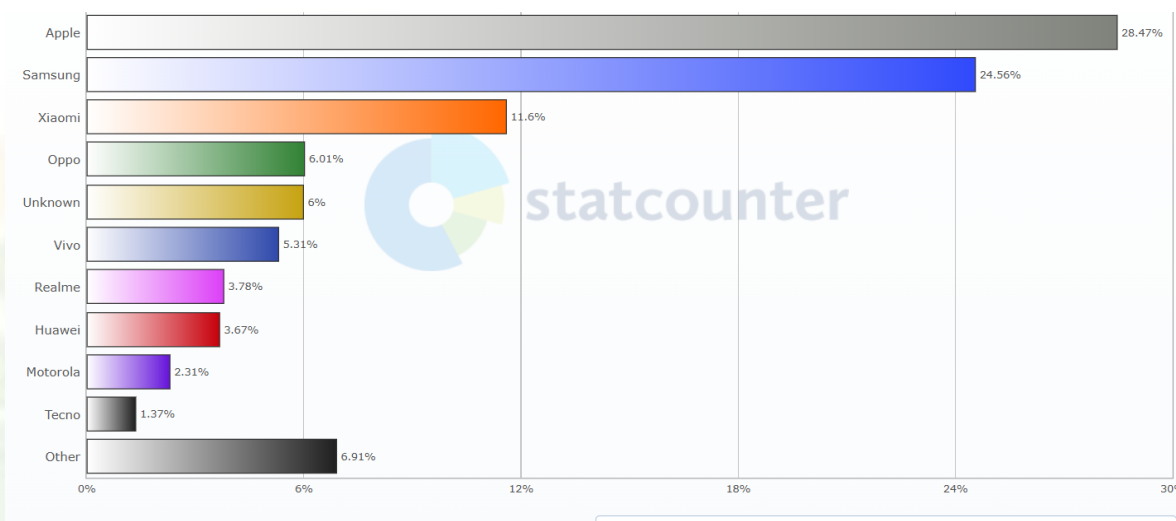
Apple kompaniyasining asosiy mahsulotlari qatoriga iPhone smartfonlari, MacBook va iMac kompyuterlari, iPad planshetlari, Apple Watch aqlli soatlari va AirPods simsiz quloqchinlari kiradi. Ushbu qurilmalar yuqori sifat, ishonchlilik va zamonaviy dizayn bilan ajralib turadi.

Bundan tashqari, Apple o'zining iOS, macOS, watchOS kabi operatsion tizimlari orqali yagona ekotizim yaratgan. Bu esa foydalanuvchilarga qurilmalar o'rtasida qulay vauzluksiz ishlash imkonini beradi. iPhone muvaffaqiyatining katta qismi Apple kompaniyasining yangi versiyalar va yangilanishlar orqali mahsulotni yillar davomida raqobatbardosh ushlab turish qobiliyatiga bog'liq bo'lishi mumkin. iPhone savdosi 2010-yildagi 40 million donadan 2024-yilda 228 million donadan oshdi. Apple kompaniyasining 2024-moliya yilida iPhone savdosi 201 milliard AQSh dollaridan ortiq daromad keltirdi . 2024-yilda Apple ikkinchi marta smartfon

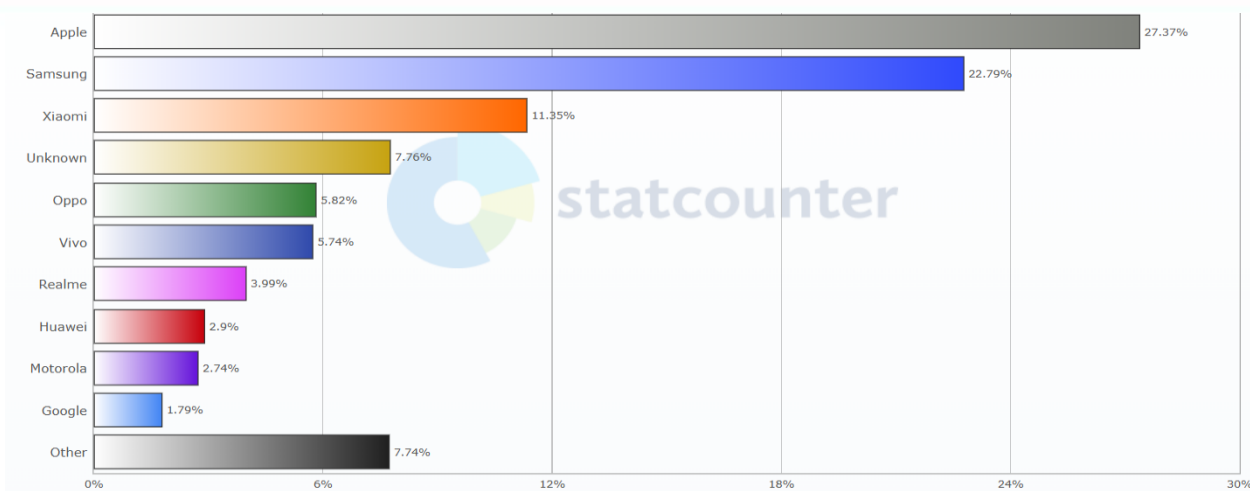
yetkazib berish bo'yicha Samsung'dan o'zib ketdi va global smartfon bozori ulushining 19 foizidan sal ko'proq qismini egalladi. Shunga o'xshash dinamika global smartfon operatsion tizimlari bozorini shakllantiradi. Xususan, Apple'ning iOS va Google'ning Android'lari eng mashhur operatsion tizimlardir.

Butun dunyo bo'ylab mobil sotuvchilar bozori ulushi 2023-yil yanvar - 2024-yil dekabr

Ushbu diagrammada 2023-yil yanvarida boshlab to 2024-yilning dekabrga qadar dunyo bo'ylab barcha mobil sotuvchilar bozori ulushi tasvirlangan. Eng yuqori ko'rsatkich apple kompaniyasi tegishli bo'lib bozorning qariyb 28.47 % ni tashkil qiladi. U o'ziga eng yaqin raqobatchisidan 3.91% ga yuqori. Bundan ko'rinib turibdiki Apple kompaniyasi bozorni 4\1 qismidan yuqorisini ozida saqlagan.

Butun dunyo bo'ylab mobil sotuvchilar bozori ulushi 2024-yil yanvar - 2025-yil dekabr

Ushbu diagrammada 2024-yil yanvarida boshlab to 2024-yilning dekabrga qadar dunyo bo'ylab barcha mobil sotuvchilar bozori ulushi tasvirlangan. Eng yuqori ko'rsatkich apple kompaniyasi tegishli bo'lib bozorning qariyb 27.37% ni tashkil qiladi. Uo'ziga eng yaqin raqobatchisidan 4.58 %ga yuqori . Bundan ko'rinib turibdiki Apple kompaniyasi bozorni 4\1 qismidan yuqorisini ozida saqlagan.

Xulosa

Yuqorida keltirilgan tahlillar shuni ko'rsatadiki, Apple Inc. texnologiya sohasida barqaror rivojlanayotgan va global bozorda yetakchi mavqega ega kompaniyalardan biri hisoblanadi. Kompaniyaning tarixiy rivojlanish jarayoni, innovatsion mahsulotlari hamda strategik qarorlari uning uzoq muddatli muvaffaqiyatini ta'minlab kelmoqda. iPhone, iPad, MacBook va boshqa qurilmalar orqali Apple nafaqat yuqori texnologik yechimlarni, balki foydalanuvchi ehtiyojlariga mos, qulay va estetik mahsulotlarni ham taqdim etmoqda.

Statistik ma'lumotlarga ko'ra, Apple kompaniyasining global smartfon bozoridagi ulushi 2023–2025-yillar oralig'ida yuqori darajada saqlanib qolgan bo'lib, ayrim davrlarda raqobatchilaridan sezilarli ustunlikka erishgan. iPhone savdosining yildan-yilga ortib borishi va kompaniya daromadining katta qismini aynan ushbu mahsulot tashkil etishi Apple'ning innovatsion siyosati va ekotizim yondashuvi samaradorligini tasdiqlaydi.

Shuningdek, Apple tomonidan yaratilgan yagona apparat va dasturiy ekotizim foydalanuvchilar uchun qurilmalar o'rtasida uzluksiz va qulay ishlash imkonini yaratib, kompaniyaning raqobatbardoshligini yanada mustahkamlamoqda.

Umuman olganda, Apple Inc. zamonaviy texnologiya bozorida innovatsiya, sifat va dizaynni uyg'unlashtirgan holda nafaqat bugungi kundagi yetakchilikni saqlab qolmoqda, balki kelajak texnologik taraqqiyotiga ham muhim hissa qo'shmoqda.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Statista- apple

<https://www.statista.com/topics/847/apple/?srsltid=AfmBOoqjwIj75B1HoKE7BowD6Mfm3V9uMSnNSXPVTBjQmckeGe-5PVXz>

2. Apple Inc. rasmiy sayti (Investor Relations)

https://www.google.com/search?q=investor+apple&oq=investor+app%27e+&gs_lcrp=EgZjaHJvbWUqCAGCEAAyFhgeMgYIABBFgdKyCQgBEAAyDRiABDIICAIQABgWGB4yCAGDEAAyFhgeMggIBBAAGBYyHjIICAUQABgWGB4yCAGGEAAyFhgeMggIBxAAGBYyHjIICAgQABgWGB4yCAGJEAAyFhge0gEJMTMxNTZqMGo3qAIIsAIB8QXtudzbtfg3Xg&sourceid=chrome&ie=UTF-8

3. GSMAarena

https://www.google.com/search?q=GSMA+arena+apple&oq=GSMA+arena+apple&gs_lcrp=EgZjaHJvbWUyBggAEEUYOTIJCAEQABgNGIAEMgkIAhAAGA0YgAQyCQgDEAAyDRiABDIJCAQQABgNGIAEMgkIBRAAGA0YgAQyCQgGEAAyDRiABDIJCAcQABgNGIAEMgkICBAAGA0YgAQyCQgJEAAyDRiABNIBCDgwMjNqMGo3qAIIsAIB8QWVMHZ4GjtyA&sourceid=chrome&ie=UTF-8

4. Business Insider / Bloomberg / Reuters

https://www.google.com/search?q=Business+Insider+%2F+Bloomberg+%2F+Reuters&oq=Business+Insider+%2F+Bloomberg+%2F+Reuters&gs_lcrp=EgZjaHJvbWUyBggAEEUYOdIBCDE0MjNqMGo3qAIIsAIB8QUOursgHit6jQ&sourceid=chrome&ie=UTF-8

5. DC (International Data Corporation)

[https://www.google.com/search?q=DC+\(International+Data+Corporation\)&oq=DC+\(International+Data+Corporation\)&gs_lcrp=EgZjaHJvbWUyBggAEEUYOTIICAEQABgWGB4yCggCEAAyGAAQYogQyBwgDEAAy7wUyBwgEEAAy7wXSAQgxMzU2ajBqN6gCCLACAfEFJhZxQ9Ngqu4&sourceid=chrome&ie=UTF-8](https://www.google.com/search?q=DC+(International+Data+Corporation)&oq=DC+(International+Data+Corporation)&gs_lcrp=EgZjaHJvbWUyBggAEEUYOTIICAEQABgWGB4yCggCEAAyGAAQYogQyBwgDEAAy7wUyBwgEEAAy7wXSAQgxMzU2ajBqN6gCCLACAfEFJhZxQ9Ngqu4&sourceid=chrome&ie=UTF-8)